

Guía Docente				
Datos Identificativos			2022/23	
Asignatura (*)	Anatomía dos órganos da audición e a linguaxe		Código	652G04001
Titulación	Grao en Logopedia			
Descritores				
Ciclo	Período	Curso	Tipo	Créditos
Grao	1º cuatrimestre	Primeiro	Formación básica	6
Idioma	Castelán			
Modalidade docente	Presencial			
Prerrequisitos				
Departamento	Fisioterapia, Medicina e Ciencias Biomédicas			
Coordinación	Arufe Gonda, María del Carmen		Correo electrónico	maria.arufe@udc.es
Profesorado	Arufe Gonda, María del Carmen		Correo electrónico	maria.arufe@udc.es
	Fafián Labora, Juan Antonio			juan.labora@udc.es
Web	www.udc.es			
Descrición xeral	Conceptos básicos sobor Citología e Histología.			
	Estudo de Neuroanatomía e Anatomía do aparato bucofonoarticulador			

Competencias do título	
Código	Competencias do título
A1	Coñecer e integrar os fundamentos biolóxicos da Logopedia: a Anatomía e Fisioloxía.
A6	Coñecer a clasificación, a terminoloxía e a descrición dos trastornos da comunicación, a linguaxe, a fala, a voz e a audición e as funcións orais non verbais.
A29	Adquirir a formación práctica para o traballo individual, grupal, cooperativo e de mediación con facilitador.
A32	Utilizar tecnoloxías da información e da comunicación.
B1	Acceso, selección e xestión das fontes de información relevantes para a práctica profesional.
B2	Aplicar un pensamento crítico, lóxico e creativo.
B4	Aprender a aprender.
B7	Capacidade de análise e síntese.
B8	Capacidade de observar e de escoitar de forma activa.
B9	Capacidade de organizar e planificar.
B17	Saber expresarse en público.
C1	Expresarse correctamente, tanto de forma oral coma escrita, nas linguas oficiais da comunidade autónoma.
C6	Valorar criticamente o coñecemento, a tecnoloxía e a información dispoñible para resolver os problemas cos que deben enfrontarse.
C7	Asumir como profesional e cidadán a importancia da aprendizaxe ao longo da vida.
C8	Valorar a importancia que ten a investigación, a innovación e o desenvolvemento tecnolóxico no avance socioeconómico e cultural da sociedade.

Resultados da aprendizaxe			
Resultados de aprendizaxe		Competencias do título	
4. Desenrolar a capacidade e observción, descrición, orientación e relación.		A1	B1 B2 B4
			C6
3. Coñecer e empregar correctamente a nomenclatura anatómica.		A1	B1 C1
		A6	B2 C6
		A29	B7 C7
		A32	B8
			B17

1. Adquirir coñecementos anatómicos básicos.	A1	B1	C1 C6
5. Adquirir a capacidade de xuício crítico.	A1 A29 A32	B1 B2 B4 B9 B17	C1 C6 C7 C8

Contidos	
Temas	Subtemas

Temario Teórico Bloque I: Citoloxía Bloque II: HistoloxíaT Bloque III: Neuroanatomía Bloque IV: Órgano de la Audición Bloque V: Aparato Respiratorio Bloque VI: Órganos Fonoarticulatorios Bloque VII: Aparato Cardiocirculatorio.	Bloque I: Citoloxía Tema 1: Concepto. Tipos de células. Orgánulos celulares. Tema 2: División celular: mitosis e meiosis. Bloque II: Histoloxía Tema 3: Tecidos: concepto e clasificación. Tema 4: Tejido epitelial. Tejido conectivo. Tejido muscular. Tejido nervioso. Bloque III: Neuroanatomía Tema 5: Columna vertebral. Características dunha vértebra tipo. Características específicas de cada tipo de vértebra. Sacro e cóccix. Tema 6: Costillas: características e tipos. Esternón. Tórax en conxunto. Tema 7: Osteoloxía cráneo e cara. Tema 8: Introducción o SNC. Configuración externa: encéfalo e médula espinal. Meninxes. Sistema ventricular. Tema 9: Configuración interna do SNC. Principales funcións do encéfalo. Tema 10: Introducción o SNP: pares craneales e nervios raquídeos. Tema 11: Vía motora. Vía sensitiva. Arco reflexo. Tema 12: SNA: sistema nervioso simpático e sistema nervioso parasimpático. Tema 13: Vascularización. Grandes troncos supraorticos. Arterias carótidas, arterias vertebrales y sus ramas. Senos Venosos Bloque IV: Órgano da Audición Tema 14: Anatomía do oído. Tema 15: Transmisión do sonido. Vía auditiva. Bloque V: Aparato Respiratorio Tema 16: Vías respiratorias inferiores: traquea e ramificación bronquial. Porción respiratoria: bronquiolos respiratorios e alvéolos. Músculos inspiradores e espiradores. Diámetros torácicos e mecánica respiratoria. Bloque VI: Órganos Fonoarticulatorios Tema 17: Faringe: división y musculatura faríngea. Tema 18: Cavidad oral: Vestíbulo bucal, arcadas gingivodentales, cavidad bucal y lengua. Tema 19: Fosas nasales: paredes, senos paranasales y nariz. Tema 20: Laringe: Cartílagos, articulaciones, membranas y ligamentos de la laringe. Musculatura laríngea. Anatomía funcional de la laringe. Soplo fonatorio. Bloque VII: Aparato Cardiocirculatorio. Tema 21: . Anatomía do corazón. Grandes vasos. Ciclo cardíaco. Circulación maior e circulación menor.
Temario práctico 1ª Práctica: Osteoloxía cabeza 2ª Práctica: Osteoloxía cuello y tronco 3ª Práctica: Neuroanatomía 4ª Práctica: Órgano da audición 5ª Práctica: Larínxe.	1ª Práctica: Osteoloxía cabeza 2ª Práctica: Osteoloxía cuello e tronco 3ª Práctica: Neuroanatomía 4ª Práctica: Órgano da audición 5ª Práctica: Larínxe.

Planificación				
Metodoloxías / probas	Competencias	Horas presenciais	Horas non presenciais / traballo autónomo	Horas totais
Portafolios do alumno	A1 A29 A32 B1 B2 B4 B7 B8 B9 B17 C1 C6 C7 C8	0	17	17
Sesión maxistral	A1 B1 B2 B4	30	60	90
Traballos tutelados	A1 A6 B1 B2 B4	0	16	16
Presentación oral	A1 A6 B1 B2 B4	0	6	6
Prácticas de laboratorio	A1 A6 B1 B2 B4	10	6	16
Proba de resposta múltiple	A1 A6 B1 B2 B4	2	0	2
Atención personalizada		3	0	3
*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientativo, considerando a heteroxeneidade do alumnado				

Metodoloxías	
Metodoloxías	Descrición
Portafolios do alumno	O longo do curso o alumno tendrá que realizar tres cuadernos de Anatomía durante as horas de prácticas
Sesión maxistral	exposición dos temas por parte do profesor
Traballos tutelados	Se realizará un traballo tutelado en grupo dos temas do temario
Presentación oral	O grupo de traballo presentará e expoñerá o seu traballo tutelado ante o resto dos grupos e ante o profesor
Prácticas de laboratorio	se realizarán prácticas na aula e o alumno tendrá que aprender a identificar as distintas estruturas anatómicas.
Proba de resposta múltiple	se realizará unha proba escrita que constará de 18 preguntas tipo test e dúas láminas anatómicas para completar, dibuxar e/o sinalar.

Atención personalizada	
Metodoloxías	Descrición
Portafolios do alumno	desenvolvemento do traballo
Traballos tutelados	metodoloxía do traballo busqueda bibliográfica

Avaliación			
Metodoloxías	Competencias	Descrición	Cualificación
Prácticas de laboratorio	A1 A6 B1 B2 B4	Los alumnos deberán asistir a prácticas de laboratorio e participar.	10
Sesión maxistral	A1 B1 B2 B4	Se valorará a asistencia a clase así como a súa actitude e participación na materia. Terán que facer os exercicios correspondentes a cada tema e entregalos no moodle.	10
Portafolios do alumno	A1 A29 A32 B1 B2 B4 B7 B8 B9 B17 C1 C6 C7 C8	O alumno deberá realizar uns cadernos nas clases practicas onde o profesor os revisará se están completos y calificará o traballo do alumno.	10
Traballos tutelados	A1 A6 B1 B2 B4	Se realizarán en grupos ou individualmente.	10
Presentación oral	A1 A6 B1 B2 B4	O traballo tutelado expoñeráse na aula	10
Proba de resposta múltiple	A1 A6 B1 B2 B4	proba tipo test e láminas anatómicas	50

Observacións avaliación

Os alumnos deberán asistir as prácticas de laboratorio para facer o cuaderno. En caso de non asistir, a súa ausencia deberá estar xustificada.

Fontes de información

Bibliografía básica

Histología básica: texto y atlas. Au: Junqueira & Carneiro. Ed: Masson Histología: texto y atlas color. Au: Ross/Romell. Ed. Panamericana Neuroanatomía: texto y atlas en color. Au: Crossman, A.R. Ed. Masson Estructura y función del cuerpo humano. Au: Thibodeau. Ed. Harcourt Brace Anatomía General. Au: Kamina. Ed. Panamericana/ Maloine La Voz. Tomo 1: Anatomía y Fisiología de los órganos de la voz y del habla Au: Francois Le Huche, André Allalí. Ed. Masson Atlas de Anatomía Humana Sobotta. Au: Sobotta, J. Ed. Panamericana Atlas de Anatomía en Ortofonía. Lenguaje y Deglución. Au: David H. McFarland. Ed Elsevier Masson Atlas de Anatomía con correlación clínica". Tomo 3: Sistema Nervioso y órganos de los sentidos Ed. Panamericana Atlas de Anatomía Humana para estudiantes y médicos. Au: Kahle, W. Ed. Omega Nomenclatura anatómica ilustrada. Au: Feneis, H. Ed. Masson Anatomía de los órganos del lenguaje y audición Ed: Panamericana. Neurología para el Logopeda. 5º ED. evolve. Anatomía Humana para estudiante de Ciencias de la Salud. 2ª Ed. Suárez Quintanilla J. y cols. Elsevier. Flashcards de Anatomía. cabeza y cuello. 5ª Ed. Elsevier. Cuaderno de anatomía para colorear. Hansen. 2ª Ed.

Bibliografía complementaria

Recomendacións

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Materias que continúan o temario

Observacións

Para axudar a conseguir una contorna inmediata sustentable e cumprir o obxectivo estratéxico 9 do I Plan de Sustentabilidade Medio-ambiental Green Campus FCS, todos os traballos documentais que se realicen nesta materia serán entregados a través de Moodle, en formato dixital, sen necesidade de imprimilos.

De realizarse en papel:

- Non se empregarán plásticos.
- Realizaranse impresións a dobre cara.
- Empregarase papel reciclado.
- Evitarase imprimir borradores.

(*)A Guía docente é o documento onde se visualiza a proposta académica da UDC. Este documento é público e non se pode modificar, salvo casos excepcionais baixo a revisión do órgano competente de acordo coa normativa vixente que establece o proceso de elaboración de guías